

Hea lugeja,

meie vastsel, 2008. aastal ülikooli ja kirjandusmuuseumi koostöös Emajõe Ateenas asutatud ajakirjal *Methis*. *Studia humaniora Estonica* täitub tänavu kaks tegevusaastat, on taas hea põhjus tõsta kantharos! Et Methise-taolisel väljaandel leidus teiste eestikeelsete teadus- ja kultuuriajakirjade – Keele ja Kirjanduse, Vikerkaare, Loomingu, Akadeemia, Kunstiteaduslike Uurimuste, TMK jt – kõrval oma vakantne nišike, näitab aasta lõpuks kaheksas numbris ilmuvate kaastööde arv, mis ulatub juba üle seitsmekümne. Peale originaaluurimuste on *Methis* võtnud sihiks ka krestomaatiliste alustekstide vahendamise. Alates neljandast numbrist on ilmuma hakanud teoreetilise artikli tõlge koos asjatundliku saatesõnaga, siinses erinumbris on tõlkerubriik saanud nimekujuks *Teooriavahendus*. Esmakordselt jõuab siinses numbris lugejateni ka rubriik *Arhiivileid*. Tundubki, et traditsioon on loodud, ajakirjale eriomased palgejooned selginenud, sisemiste toimetusrütmi kujunemine on aja küsimus.

Methise eripäraks, kindlasti pigem tugevuseks kui nõrkuseks, on vabanumbrite kõrval mahukate erinumbrate väljaandmine. Nende kaudu pakub ajakiri ühe või teise teema kõige värskeimat ja nüüdisaegsemat, ammendavat ja mitmetahulist kokkuvõtet. *Methis* on toonud akadeemilisse valgusvihku tagasi mitmed just nagu vanad, läbikirjutatud või paika pandud „peatükid“, nagu Noor-Eesti tähendus eesti kultuuriloos, mis erinumbris 1-2 põhjalikult n-ö ümber mõtestati. Sama pakub ka siinne erinumber, mis tõstab fookusse eesti kultuuriloos seni olulisel, ent perifeersel kohal olnud „mälestuskirjanduse“, pakub selle harutamiseks teoreetilise mõtteaparatuuri ning toob eesti teaduskeelde uudse omaelulookirjutuse mõiste. Toimetamisel on seni kõige interdistsiplinaarsem, nõukogude aja kultuurifenomene eritlev kaksiknumber.

Kaks aastat Methise väljaandmist pole möödunud väikese tegevtoimetuse siseringis vaidlusteta. Sageli on tulnud meelde tuletada, kui „idealistlik projekt“ Methise asutamine siiski oli. Kaks aastat tagasi oleks justkui tekkinud iselaadne sild 20. sajandi nooreestlaslike meeelolude ja loomispalangu ning meie kaasaja, 21. sajandi alguse vahel. Paradoksaalsel moel oli nii sada aastat tagasi kui ka nüüd taganttõukajaks tegutsemine keelelise ohu piirimail. Kui toona oli selle põhjustajaks Vene tsaaririigi Balti provintside poliitika, siis nüüd oli allikaks meie oma, teaduse hindamise „riiklikusse“ süsteemi sööbiv nõue avaldada kirjatöid kõikides, mis tahes teistes,

aga mitte eesti keeles. Hoolimata sellest, et just siinses eesti emakeeleroumis on meie kõige rangem ja erudeeritum lugejaskond ning et humanitaarvaldkonnas on keelepõhine diskursiivsus sageli olulisem kui „eksperimenditulemuste“ neutraalne esitamine ja analüüs. Ajakirja ideeks oligi tookord avaldamisruumi loomine eestikeelsete humanitaarteaduslike artiklite jaoks, et tagada eesti teaduskeele kestvus ja areng ning julgustada kirjutama ka noori, kes alles seisavad meie suurte sõna- ja mõttemeistrite panteoni jalamil.

Kuid eestikeelse humanitaarteaduse vajalikkus muutus ühel hetkel eksistentsiaalseks ka ajakirja siseringis, kui tekkis küsimus ajakirja rahvusvahelisest levikust ja dialoogist. Kehtib ju teaduse rahvusvahelisus ka humanitaarvaldkonnas, kuigi paradoksaalsemal kujul. Kompromissi leidmiseks otsustati suurendada artiklite võrkeelsete resümee pikkust ning teiseks, valida meie rahvusvahelise toimetuskolleegiumi abiga igast numbrist välja üks-kaks artiklit avaldamiseks terviktekstina ka inglise keeles. Uuendusi on plaanis veelgi, näiteks liitumine nüüdisaegse teaduskirjanduse avatud juurdepääsu (open access) põhimõttega. Toimetus on võtnud suuna muuta ajakirja sisu kodulehe – www.methis.ee – kaudu elektrooniliselt kättesaadavaks, nagu ootab rõõmuga vist iga kaasaegne lugeja.

Esmanumbri juhtkirjas pidas Tartu Ülikooli eesti kirjanduse prof Tiina Ann Kirss, Methise loomisidee autor ja esimene peatoimetaja kaastöodes oluliseks vaheda mõtte ja kauni stiili sümbioosi. Jäägu see sihiks edaspidigi. Kuid Methis jääb kindlasti ka akadeemia-sõbralikuks väljaandeks. Ajakiri võiks olla puutepinnaks, kus saavad kokku pikaajased eesti filoloogia traditsioonid, interdistsiplinaarne kultuuriuurimus ja filosoofiline mõte. Käesolev, enam kui aastase töö viljana teoks saanud omaeloolisuse erinumber võiks olla selle heaks näiteks.

Täname sisukate kaastööde eest kõiki autoreid, keeleteimetaja Maarja Hollot ja mitmeid-mitmeid inimesi, kes on olnud abiks siinse erinumbri väljaandmisel. Eriti aga täname siinse erinumbri hinge, koostajat ja toimetajat dr Leena Kurvet-Käosaart.

Ärgitavat lugemist ja head koostööd soovides

Marin Laak,

peatoimetaja